

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

11 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

juducând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul Vitali Cebotari și succesorul părții vătămate Vitalie Radu, prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2018, în cauza penală în privința lui

Sulac Ivan XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 24.11.2014 - 18.11.2016;

instanța de apel: 07.03.2017 - 07.08.2018;

instanța de recurs: 14.12.2018 - 11.06.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 18 noiembrie 2016, s-a dispus achitarea lui Ivan Sulac, acuzat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta a fost săvârșită în stare de legitimă apărare.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, inculpatul Ivan Sulac, acționând în stare de legitimă apărare – situație care înlătură caracterul penal al faptei, nu este vinovat de săvârșirea infracțiunii încadrate de către procuror în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi „*omorul intenționat al unei persoane*”, și care în rechizitoriu se pretinde a fi săvârșită în circumstanțele care succed: la 22 aprilie 2012, aproximativ între orele 04:00-04:30, Ivan Sulac, aflându-se la intersecția străzilor Prospectul Republicii, Mihail Viteazu și Doinelor din or. Cahul, în regiunea stației de autobuze din or. Cahul, unde s-a deplasat cu automobilul său de model „Rover 820”, nr. de înmatriculare XXXXX, fiind urmărit pe traseu de către Mihail Radu pe fonul unor relații ostile apărute în urma unui incident din fața disco barului „Insomnia”, petrecut anterior la scurt timp, urmărind scopul omorului intenționat, în cadrul certii cu Mihail Radu, fără a exista vreun pericol iminent pentru viața și sănătatea sa, aflându-se în automobilul său, pe locul conducătorului auto, a efectuat o împușcătură din pistolul său de model „Glok – 19”, calibrul 9x19 mm, seria nr.SLE955, în exterior în direcția

pieptului lui Mihail Radu, care se afla lateral de automobil, în rezultatul căruia glonte a străpuns inima acestuia, cauzându-i lui Mihail Radu leziuni corporale grave, incompatibile pentru viață, în formă de plagă prin împușcare din armă de foc cu încărcătura glonț, cu străpungerea antebrațului stâng oarbă, penetrantă în cavitatea toracelui, cu lezarea inimii, hemoperitoneu anemie acută posthemoragică, în urma cărora victima Mihail Radu a decedat la fața locului.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, prin care a solicitat casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că, instanța de fond a apreciat probele unilateral în favoarea apărării, fără a da apreciere rațională și celorlalte probe materiale contradictorii, administrate și examinate în cadrul procesului penal.

De asemenea, procurorul a menționat că, inculpat a efectuat împușcăturile în lipsa unui pericol real și iminent pentru viața și sănătatea acestuia sau a pasagerilor din automobilul său, marchează depășirea vădită a condițiilor de utilizare a armei de foc.

Totodată, procurorul a indicat că, nu sunt cunoscute considerentele instanței în baza cărora a catalogat că Ivan Sulac a fost supus unui atac direct de către Vasile Morăriță, Mihail Radu, Vădim Racoviță, Vasile Racoviță, întrucât nici inculpatul nu indică numeric sau nominal persoanele care le invocă ca presupuși atacatori, iar careva acțiuni agresive ale celor enumerați nu sunt confirmate prin alte probe concludente. Nu sunt justificate nici aprecierile critice oferite declarațiilor succesoriului părții vătămate și a martorilor ce-l însoțeau pe Mihail Radu, întrucât instanța nu le-a combătut elocvent prin probele administrate.

Procurorul a remarcat că, părăsirea locului imediat după efectuarea împușcării certifică încă o dată lipsa unui pericol real și iminent. Tendința inculpatului de a argumenta toate acțiunile sale cu scopul de a se apăra, nu se raportează la toate circumstanțele cazului stabilite în raport cu acțiunile descrise ale tuturor participanților, iar efectuarea împușcării în direcția victimei Mihail Radu din motivul presupunerii unei eventuale agresiuni, nu are raționament și legitimitatea în contextul utilizării mijloacelor cu pericol sporit de vătămare corporală, cum este în cazul dat arma de foc cu efect letal.

3.1. Nefiind de acord cu sentința a declarat apel avocatul Nicolae Bojenco în numele succesoriului părții vătămate Vitalie Radu, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, admiterea

acțiunii civile și încasarea în beneficiul succesorului părții vătămate a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în sumă de 500 000 lei.

În cererea de apel avocatul Nicolae Bojenco a indicat că, sentința este ilegală, deoarece toate probele prezentate și examinate legal în ședința de judecată pe deplin dovedesc vinovăția inculpatului Ivan Sulac în comiterea infracțiunii incriminate.

Inițierea incidentului s-a datorat acțiunilor inculpatului prin faptul neopririi în urma tamponării pietonilor Mihail Radu și Vasile Morăriță, indiferent de gradul de vinovăție prezumat de persoanele implicate.

În rest, apărătorul a menționat aceleași argumente ca și procurorul în cererea de apel.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2019, au fost respinse ca fiind nefondate apelurile declarate de către procuror și avocatul Nicolae Bojenco în numele succesorului părții vătămate Vitalie Radu, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei pronunțate, instanța de apel a menționat că, analizând și apreciind probe administrate, raportând aceste probe criticilor invocate de apelanți, a conchis că poziția instanței de fond este una corectă și argumentată.

Astfel, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a constatat că probele administrate în prezenta cauză atestă, că aplicarea armei de foc a avut loc în stare de legitimă apărare, iar în acțiunile inculpatului nu a existat intenția de a-l omorî pe Mihail Radu, or, instanța de fond a dat justă apreciere circumstanțelor în care a fost produsă împușcătura, constatând lipsa unor relații ostile istorice între inculpatul Ivan Sulac și victima Mihail Radu, precum și lipsa indicilor omorului intenționat. Corect a statuat că circumstanțele în care a acționat inculpatul denotă faptul, că acțiunile lui au fost supuse intenției de apărare, aflându-se în stare de pericol, pentru a respinge un atac direct, real, imediat, material din partea agresorilor, și mijlocul de apărare este unul adecvat situației de pericol în care se afla.

Instanța de apel, examinând probatoriul în raport cu circumstanțele cauzei, a constatat că atacul victimei Mihail Radu și al martorilor Vasile Morăriță, Vitalie Radu, Vadim Racoviță și Vasile Racoviță a fost unul direct, imediat, material și real, iar seriozitatea și cinismul acestui atac l-au justificat întru totul pe inculpatul Ivan Sulac nu doar să creadă, dar și să aibă convingerea că integritatea fizică și existența sa în momentul atacului sunt expuse pericolului cel mai grav, fără vreo posibilitate de a evita consecințele, dat fiind că inculpatul a epuizat toate remediile de negociere cu agresorii și nu a avut nicio posibilitate de a se refugia, fapt care l-a determinat pe inculpat să răspundă prompt și adecvat acestei agresiuni, cu mijloacele ce i-au stat la dispoziție, prin aplicarea armei de foc la țintă asupra agresorilor, important fiind că inculpatul nu

a avut o altă posibilitate de a respinge atacul comun al agresorilor, prin cauzarea acestora a unui prejudiciu mai puțin traumatizant.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, inculpatul Ivan Sulac a îndeplinit întocmai cerința legală de aplicare a armei de foc – avertizarea prealabilă, prescrisă de Legea cu privire la arme nr.110 din 18.05.1994, în vigoare la acel moment, or, dânsul pe parcursul unui timp îndelungat de peste 10 minute nu doar le-a demonstrat agresorilor posesia armei de foc, dar și a executat multiple împușcături de avertizare, la care agresorii nu au reacționat.

Inculpatul este deținător legal al armei de foc pistol de model „Glock-19” calibru 9x19mm nr.SLE955, în baza permisului de armă nr.21/16305, eliberat de Ministerul Afacerilor Interne la 07.12.2011, cu termenul de valabilitate până la 07.12.2014 (f.d.217 vol.I).

Instanța de apel a calificat atacul ca fiind colectiv, realizat de Vasile Morăriță, Vitalie Radu, Vadim Racoviță, Mihail Radu și Vasile Racoviță prin acțiuni comune și coordonate îndreptate spre capturarea inculpatului Ivan Sulac și scoaterea acestuia din salonul automobilului pentru a aplica violența, or, fiecare din aceștia își avea propriul rol în realizarea scopului menționat.

În motivarea celor menționate mai sus, instanța de apel a indicat că, agresorii acționau în scopul de a deschide ușile automobilului „Rover”, aplicau lovituri și-l trăgeau pe inculpat, iar Vasile Racoviță venind cel din urmă la locul infracțiunii, a parcat automobilul său pe flancul drept de la automobilul „Rover”, lângă magazinul „Catarsis”, astfel închizând ultima direcție prin care automobilul „Rover” ar mai putea ieși de pe acel platou.

Totodată, instanța de apel a susținut că, apelanții tind să creeze impresia că conflictul ar fi fost generat de acțiunile ilicite ale inculpatului, pe când probele cercetate atestă, că inculpatul nu a încălcat regulile de circulație rutieră, ci dimpotrivă Mihail Radu și Vasile Morăriță în manifestarea propriei neglijențe față de ordinea publică, fiind în stare de ebrietate alcoolică, au căzut pe capota autoturismului condus de inculpatul Ivan Sulac, care conducea la viteză minimă și a oprit pe scurt timp pentru a se asigura că Radu Mihail și Morăriță Vasile sunt în regulă. Inculpatul a staționat în fața mulțimii, a claxonat, iar Vasile Morăriță în timp ce se juca cu Mihail Radu, l-a aruncat pe ultimul pe capotă. Inculpatul i-a ocolit și a continuat deplasarea, în oglinda retrovizorie a văzut că ei s-au ridicat și s-au îndreptat spre club. În situația dată decizia inculpatului de a-și continua deplasarea și a evita un eventual conflict cu niște persoane în stare de ebrietate, a fost pe cât se poate de rațională, or, regulile de circulație rutieră nu au fost încălcate de el, ci de către Mihail Radu și Vasile Morăriță.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, reacțiunile lui Mihail Radu și Vasile Morăriță, care s-au aventurat să-l urmărească pe inculpat, denotă intenția lor de a se

manifesta ca subiecți dominanți și de a-l pedepsi pe inculpat pentru faptul că acesta nu s-a oprit, fapt confirmat prin explicațiile lui Vasile Morăriță.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a apreciat critic declarațiile martorului Vasile Morăriță, precum că scopul urmăririi ar fi de a-l identifica pe șoferul automobilului „Rover”, or, acțiunile violente ulterioare ale martorului și victimei Mihail Radu denotă scopul acestora de a se răfui fizic cu inculpatul. Niciuna din acțiunile ulterioare ale victimei și martorului Vasile Morăriță și persoanelor afiliate lor nu atestă că dâșii ar fi încercat să cunoască identitatea inculpatului sau să blocheze căile deplasării acestuia pentru a solicita intervenția poliției.

Instanța de apel a conchis că, analiza segmentară a evenimentelor restabilite în ședința de judecată prin intermediul probelor administrate, a dus la poziția precum că, pentru inculpatul Ivan Sulac atacul început de către victima Mihail Radu și martorul Vasile Morăriță a devenit direct, imediat, material și real încă din momentul altercației din apropierea stației PECO „Tehcomplos”, cu mult până la aplicarea de către inculpatul Ivan Sulac a armei de foc prin tragere la țintă. Deplasându-se cu automobilul „BMW”, Vasile Morăriță l-a depășit pe inculpat și i-a blocat calea lângă benzinăria „Tehcomplos”, parcând în fața automobilului de model „Rover” condus de inculpatul Ivan Sulac.

Astfel, instanța de apel evaluând credibilitatea declarațiilor martorului Vasile Morăriță, a reținut existența unor divergențe semnificative în declarațiile date de el în cadrul urmăririi penale, în instanța de fond și în instanța de apel, care compromite veridicitatea circumstanțelor relatate de acest martor. Or, la urmărirea penală Vasile Morăriță a declarat că *„în regiunea benzinăriei „Tehcomplos” au ajuns și au stopat automobilul „Rover”, ... el a coborât din automobil și a observat pe fereastra șoferului o armă îndreptată în el, care a început să tragă în direcția lui, fără a-l preveni ... din automobilul respectiv nimeni nu a coborât ... la intersecția de la autogară i-a blocat drumul ... ei cu automobilele lor i-au înconjurat automobilul ... după care au coborât toți din automobil pentru a clarifica situația și a chema poliția. Când s-au apropiat de automobil ușile erau încuiate, numai ușa șoferului era descuiată ... Mihail Radu s-a apucat de ușa șoferului ... și a reușit să tragă de ușă și deodată s-a auzit o împușcătură în direcția lui Mihail Radu. Personal nu l-a lovit pe șoferul automobilului Rover, nu a observat dacă cineva din prietenii lui l-a lovit”*

Tot la urmărirea penală, în cadrul verificare declarațiilor la locul infracțiunii martorul Vasile Morăriță a declarat că *„(...) lângă benzinărie a deschis ușa să coboare din automobil, dar nu a dovedit, deoarece șoferul de la automobilul „Rover”, fără să coboare sau să deschidă ușa, a efectuat o împușcătură în direcția automobilului „BMW” și el a fost împușcat în partea dreaptă a bazinei. Până la efectuarea împușcăturilor el cu șoferul automobilului „Rover” nu a discutat nimic ... la autogară din automobil au coborât Vadim, Mihail Radu și Vitalie Radu, atunci a coborât și el și s-a dus în fața automobilului „Rover”. Vadim, Vitalie și*

Mihail s-au apropiat de partea stângă a automobilului „Rover”. Nu știe dacă au fost ceva discuții între părți, dar momentan s-a auzit o împușcătură”. La etapa cercetării judecătorești în prima instanță Vasile Morăriță a declarat că „(...) în apropierea benzinăriei „Tehcomplos” ei au ajuns din urmă automobilul „Rover” și s-au parcat cu câțiva metri în fața acestui automobil. Rover-ul era parcat pe partea dreaptă, iar automobilul lor pe partea stângă, puțin mai la vale ... fără a opri motorul el a coborât din automobil, în acest moment s-a auzit o împușcătură, apoi a simțit fierbințeală în partea dreaptă a bazinului ... după aceasta s-au mai auzit câteva împușcături ... la autogară el cu automobilul „BMW-530” s-a parcat în partea dreaptă, nu a ieșit din automobil, îi era frică, știa că are pistol și să nu împuște. La stresat, era enervat ... el i-a avertizat să fie atenți, că are pistol, și atunci Vasile Racoviță a schimbat locul parcării în fața magazinului ... el nu a văzut exact, dar Mihail Radu nu a ajuns la ușa șoferului de la automobilul Rover”. În instanța de apel acesta a declarat că „(...) la benzinărie automobilul lui era parcat pe partea stângă, iar automobilul Rover – pe partea dreaptă, între ei era distanță de 10-15 metri, s-au aflat paralel. A încercat să iasă, însă șoferul automobilului Rover, fiind în automobil, a început să împuște prin fereastra deschisă în direcția automobilului lor ... la intrare în autogară el s-a parcat din partea dreaptă de la automobilul Rover, la distanță de 5-7 metri, un pic în spate ... automobilul „BMW X5” culoare albă s-a parcat în partea stângă de la „Rover” ... Vasile Racoviță a parcat lângă blocul locativ, pe partea carosabilă, la distanță de 20 m. de la automobilul „Rover” s-a auzit o împușcătură înăbușită. Mihail Radu se afla aproape de ușa șoferului automobilului „Rover” ... nu a blocat automobilul „Rover”. Presupunerea că Ivan Sulac era polițist”.

Astfel, martorul Vasile Morăriță de câteva ori a schimbat propriile depoziții, declarând că lângă benzinărie ba a ieșit din automobil, ba că nu a dovedit să iasă din automobile; inițial a declarat că la autogară a blocat drumul și cu automobilele lor au înconjurat automobilul „Rover”, apoi a declarat că nu a blocat direcția de mișcare și căile de refugiu; inițial a declarat că la autogară au coborât toți din automobil, s-au apropiat de automobilul „Rover” ușile căruia erau încuiate, numai ușa șoferului era descuiată, și Radu Mihail s-a apucat de ușa șoferului, iar apoi a declarat că Radu Mihail nu a ajuns la ușa șoferului de la automobilul „Rover”; inițial a declarat că Racoviță a schimbat locul parcării automobilului lângă magazinul „Catarsis”, iar ulterior a declarat că Racoviță Vasile a parcat lângă blocul locativ, pe partea carosabilă, la distanță de 20 m. de la automobilul „Rover”.

De asemenea, instanța de apel analizând declarațiile inculpatului Ivan Sulac și martorilor Vasile Albu și Oleg Cuzmenco, care se aflau în automobilul de model „Rover”, referitor la evenimentul de lângă benzinărie, a constatat că automobilul „BMW” le-a blocat calea, oprindu-se în fața lor. Din automobil au coborât Vasile Morăriță și Mihail Radu. Ivan Sulac a deschis fereastra să întrebe ce s-a întâmplat și brusc a primit o lovitură în față, apoi au urmat câteva lovituri sau tentative de lovituri.

Fiind atacat, Ivan Sulac le-a strigat să plece că va împușca, după care a efectuat în aer câteva împușcături, în urma cărora atacatorii s-au retras la vreo 5 metri, apoi iar s-au apropiat de Ivan Sulac, au început să-l lovească cu picioarele, loveau în ușa șoferului, l-au tras de scurtă și i-au rupt-o. După ce Ivan Sulac a efectuat împușcătură de avertizare, a ieșit din automobil și le-a strigat din nou să plece, că va împușca, efectuând câteva împușcături în aer. Mihail Radu s-a ascuns în tufiș, iar Vasile Morăriță a urcat la volanul automobilului. Lângă benzinărie dorind să vireze spre poliție, însă automobilul „BMW” le bloca special calea. Deoarece, nu funcționa tracțiunea în spate, Ivan Sulac s-a deplasat înainte, crezând că în zona autogării va avea mai multă posibilitate să întoarcă spre centru, dar acest automobil mereu i-a împiedicat mersul, împingând automobilul acestuia spre bordură. Așa au mers până la magazinul „Catarsis”, în zona autogării.

În continuare, examinând declarațiile inculpatului Ivan Sulac, martorilor prezenți în acel moment lângă benzinărie, instanța de apel a conchis că, acțiunile agresive din partea lui Vasile Morăriță și Mihail Radu într-adevăr au avut loc, deși Vasile Morăriță neagă acest fapt. Însăși declarațiile contradictorii ale lui Vasile Morăriță relevă că dânsul încearcă să inducă instanța în eroare și să ascundă faptele ce au avut loc. Astfel, acțiunile agresive din partea lui Vasile Morăriță și Mihail Radu, și anume aplicarea loviturilor, încercarea de a-l scoate violent pe Ivan Sulac din automobil, loviturile cu picioarele în acesta și în ușa automobilului, însoțite cu cuvinte necenzurate, fără a explica ceva sau a cere explicații de la Ivan Sulac, au generat starea de pericol. Ivan Sulac i-a avertizat că va trage, însă ei nu au reacționat. Prima dată a împușcat din poziția așezat în automobil, în direcția ușii. Când a ieșit din automobil, Ivan Morăriță și Mihail Radu l-au înconjurat din ambele părți, la care Ivan Sulac din nou i-a avertizat să plece că va împușca, după care a împușcat de câteva ori în sus și s-a îndreptat spre automobil. Însă Ivan Morăriță și Mihail Radu iarăși l-au înconjurat, Ivan Sulac neînțelegând scopul acțiunilor acestora, din nou i-a prevenit că va trage și a împușcat de câteva ori în aer.

În această ordine de idei, instanța de apel a concluzionat că, aplicarea armei de către Ivan Sulac fost precedată de un avertisment privind intenția de a recurge la ea, însă reacția lui Vasile Morăriță și Mihail Radu atestă că acțiunile lor erau îndreptate spre atac, și nicidecum pentru soluționare pașnică, ceea ce a generat un pericol direct pentru viața și sănătatea inculpatului. Inculpatul Ivan Sulac a declarat că a împușcat în scopul prevenirii sau chiar pentru a-i speria și stopa acțiunile acestora. Iar martorii Oleg Cuzmenco și Vasile Albu au relatat că erau în stare de șoc, deși asupra lor atacul nu era îndreptat direct, însă în acel moment a apărut starea de frică pentru viața lor.

Astfel, circumstanțele constatate indică asupra faptului că, la benzinărie Ivan Sulac se afla în stare de legitimă apărare, și a efectuat câteva împușcături pentru a

respinge un atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva sa, care a pus în pericol persoana sa și celelalte două persoane care se aflau în automobilul acestuia. Atacul era direct îndreptat nemijlocit asupra lui Ivan Sulac prin aplicarea forței fizice, apărut spontan, pe neașteptate, creând o stare de pericol, fără a exista posibilitate de a evita, respinge sau de a înlătura prin alte mijloace acțiunile agresive ale lui Vasile Morăriță și Mihail Radu, decât prin folosirea armei. Atât inculpatul, cât și martorii Oleg Cuzmenco și Vasile Albu, au declarat că acesta împușca în sus, fără a ținti pe cineva, încercând să se apere.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, numeroasele împușcături efectuate lângă benzinărie de către inculpatul Ivan Sulac, și avertizările verbale repetate, indică asupra tendinței de a evita aplicarea armei de foc asupra agresorilor. Or, dânsul într-o perioadă relativ de scurtă cât a durat incidentul (5-10 minute din spusele martorilor) i-a avertizat înainte de a efectua împușcături în sus, fără a ținti în cineva direct. Având experiență în folosirea armei (*materialele dosarului atestă că Ivan Sulac a frecventat cursuri de instruire profesională pentru a activa în structurile private de pază și serviciul de securitate*), dânsul, fiind față în față cu agresorii, nu a împușcat în direcția lor, ci în aer. Faptul că un glonte a nimerit în automobilul „BMW”, iar alt glonte l-a atins pe Vasile Morăriță, ar putea fi explicat prin aceea, că în momentul încăierării inculpatul Ivan Sulac opunea rezistență, și direcția de împușcare putea devia ca urmare a confruntărilor violente cu agresorii Mihail Radu și Vasile Morăriță. Cert este că, Mihail Radu și Vasile Morăriță nu s-au ales cu traume în urma folosirii armei de foc nu din imposibilitatea și incapacitatea lui Ivan Sulac de a atinge ținta, or, ținta era nemijlocit în fața sa și nu era nevoie de timp și efort pentru a da traiectoria dorită împușcăturilor, ci se datorează tendinței inculpatului de a se reține în cauzarea urmărilor grave care ar putea fi provocate prin aplicarea armei. Comportamentul legal al inculpatului se atestă și prin faptul, că dânsul a încetat împușcăturile de avertizare îndată ce agresorii s-au retras, a urcat în automobil și a încercat să plece din acel loc, nu a căutat și nu și-a dorit în continuare careva forme de contact cu agresorii, încercând să evite conflictul.

Analizând declarațiile inculpatului, martorilor apărării, martorilor acuzării, în ansamblu cu alte probe și circumstanțele stabilite, instanța de apel a concluzionat asupra existenței unor numeroase divergențe în declarațiile martorilor din partea acuzării.

Astfel, succesorul părții vătămate, Radu Vitalie, în ședința instanței de apel a declarat că „*ajuns la autogară Vasile Morăriță care era în spatele automobilului Rover a strigat să fie atenți că Ivan Sulac are armă. Toți au auzit și au înțeles că el are armă. Însă la judecarea cauzei în prima instanță Vitalie Radu a declarat că la autogară pe Morăriță nu l-a văzut*”.

De asemenea, martorul Vadim Racoviță în ședința instanței de apel a declarat că „*V. Morăriță și M. Radu s-au urcat în automobilul BMW seria 5, de culoare verzuie și s-au*

deplasat după acest automobil. Aproape peste 5-7 minute fratele lui, Mihail Radu, i-a spus să meargă după ei, să vadă ce s-a întâmplat. La autogară a auzit o singură împușcătură. Nu a văzut ca Radu Morăriță sau alte persoane să manifeste acțiuni agresive față de automobilul lui I. Sulac. Nu a văzut pe nimeni lângă automobilul lui I. Sulac. Mihail Radu s-a îndreptat spre automobilul lui I. Sulac, însă nu a văzut dacă a ajuns. A coborât la autogară doar pentru a-l lua pe Mihail Radu de jos. Lângă benzinărie era Mihail Radu, care a spus că împușcau. Nu știe de ce s-au deplasat în continuare, știind că există pericol. S-a parcat la distanța de 2-3 metri de la automobilul lui Sulac”, iar la judecarea cauzei în prima instanță a declarat că „după un timp martorii au auzit o împușcătură, și el a spus fratelui său să meargă să vadă ce s-a întâmplat. S-au oprit lângă plitele de beton și au parcat automobilul în stânga. M. Radu a ieșit din automobil și s-a apropiat de mașina lui I. Sulac, următorul a mers el, până să ajungă la automobil a auzit o împușcătură. Când l-a luat pe M. Radu de pe traseu de la benzinărie, ultimul i-a spus că din automobilul lui I. Sulac se efectuează împușcături și în urma împușcăturii a fost atins V. Morăriță. Când au ajuns la autogară automobilul de model BMW X5 era în fața automobilului de model Rover. M. Radu era poziționat lângă ușa șoferului, chiar în fața ușii. La locul faptei au fost și alte automobile. Era și Eugeniu Bantuș, însă nu cunoaște cum a ajuns acolo. Când a auzit împușcătură era la „Insomnia”. Când a ieșit din urma lui M. Radu a auzit cum conducătorul automobilului Rover a strigat că împușcă”.

În proces-verbal de audiere din 10.09.2012, Vadim Racoviță a declarat că „la autogară automobilul Rover era parcat lângă plitele din beton, în partea stângă era parcat BMW seria 5, el s-a parcat în partea dreaptă de la automobilul Rover, Racoviță Vasile s-a parcat în dreapta sau în spate. Radu Mihail primul a coborât din automobilul lui, și s-a îndreptat spre șoferul automobilului Rover, ușa căruia era semideschisă, dorind să discute cu el a încercat să-l scoată din automobilul Rover. Însă nu a văzut că acesta ar fi aplicat careva lovituri. Încercând să-l scoată din automobil, a auzit cum șoferul l-a avertizat că va împușca, după care au auzit o împușcătură”.

Totodată, instanța de apel a atras atenția asupra faptului că, Vasile Morăriță avea totuși telefon, or, martorul Eugeniu Bantuș la judecarea cauzei în prima instanță a declarat că a fost telefonat de Vasile Morăriță, care i-a spus că pe ei îi împușcă, și să vină acolo. Totodată, dânsul a relatat că nu a ieșit din automobil, deoarece i-a fost frică, însă în alte declarații a explicat când Mihail Radu, Vitalie Radu și Vadim Racoviță s-au îndreptat spre automobilul Rover, atunci el a coborât din automobil și s-a dus în fața automobilului Rover.

În cadrul verificării declarațiilor la locul infracțiunii din 04.11.2013, martorul Vasile Racoviță a declarat că „... la autogară când a stopat automobilul, deja erau ieșiți Vadim Racoviță, Mihail Radu, Vitalie Radu și Vasile Morăriță. Când a coborât din automobil a auzit cum Morăriță a strigat „luați seama că are pistol”. Astfel, în acest moment poziția fiecăruia era următoare: Mihail Radu se afla în direct cu ușa din partea șoferului, Vitalie Radu se afla alături,

partea dreaptă de Mihail, și în spate lui Mihail se afla Vadim Racoviță. Nu ține minte unde în acel moment se afla V. Morăriță El s-a urcat în automobil și s-a parcat în fața magazinului Catarsis. În timp ce se afla în automobil a auzit o împușcătură din direcția automobilului Rover.”

Astfel, datorită divergențelor în declarațiile martorilor Vasile Morăriță, Vitalie Radu, Vadim Racoviță și Vasile Racoviță, și rolului dubios al acestora în crearea și dezvoltarea situației de conflict și ulterior de pericol real, instanța de apel a apreciat a fi mult mai credibile și veridice declarațiile martorilor Oleg Cuzmenco, Vasile Albu și ale inculpatului Ivan Sulac, care reflectă circumstanțele evenimentelor petrecute.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că, din declarațiile martorilor Oleg Cuzmenco, Vasile Albu și ale inculpatului Ivan Sulac, se constată că însăși martorii Vasile Morăriță, Vitalie Radu, Vadim Racoviță și Vasile Racoviță la momentul evenimentului faptei incriminate inculpatului Ivan Sulac, s-au manifestat pe poziție de agresori de rând cu victima Mihail Radu, or, aceștia prin acțiuni comune au blocat calea de deplasare a automobilului condus de inculpat, după care s-au apropiat de automobilul inculpatului și au încercat să-l capteze din salonul automobilului. Aceștia cunoșteau că inculpatul Ivan Sulac are armă, că Vasile Morăriță a fost atins de glonț prin împușcare, cunoșteau despre împușcăturile efectuate de inculpat în apropierea benzinăriei, însă niciunul din ei nu a telefonat la poliție, ci din contra l-au urmărit până la autogară, unde l-au înconjurat cu automobilele lor. Deși niciunul din ei nu a recunoscut că au ieșit din automobil pentru a se răfui cu Ivan Sulac, probele administrate demonstrează cu certitudine că aceștia au întreprins acțiuni violente pentru a-l scoate pe Ivan Sulac din automobil, au auzit când inculpatul i-a avertizat verbal că va trage, au ignorat acest avertisment și au continuat realizarea atacului, care, s-a dovedit a fi mult mai periculos decât în prima parte din apropierea benzinăriei, or, de data aceasta inculpatului Ivan Sulac i-a fost blocată calea de refugiu și a fost atacat de un număr impunător de agresori. În depozițiile sale martorul Vasile Racoviță a indicat poziția fiecăruia față de automobilul Rover, unde se afla inculpatul Ivan Sulac, fapt ce demonstrează că ceilalți martori au dat declarații eronate sau false, întru justificarea acțiunilor sale și a ascunde propriile acțiuni de agresiune față de inculpat.

De asemenea, instanța de apel a subliniat că, deși este constatată prezența la locul infracțiunii încă a unei persoane afiliată grupului de agresori –Eugeniu Bantuș, părțile nu au prezentat probe care ar reflecta acțiunile lui Eugeniu Bantuș la locul infracțiunii.

Totodată, instanța de apel a constatat că, conform raportului de expertiză medico-legală nr.100 din 04.05.2012 pe cadavrul lui Mihail Radu s-a depistat plagă prin împușcare prin armă de foc cu încărcătura glonț cu străpungere a antebrațului stâng, oarbă penetrantă în cavitatea toracală cu lezarea inimii. Plaga cu localizarea în treime medie antebrațului stâng pe fața internă laterală cu defect a țesuturilor moi pe centru

este caracteristică plăgii de contact și intrare a glontelui prin împușcare de la distanță mică nu mai puțin de 0,5-1-2 m. Sub pielea spatelui din stânga s-a depistat un glonț din metal galben cu dimensiuni 1,5 x 0,9 mm. La momentul împușcării victima se afla cu fața anterioară a pieptului împotriva direcției împușcării cu antebrațul stâng fixat către piept (f.d.155-159 vol.I).

Din raportul de expertiză nr.2411, 2412 din 25.06.2012 rezultă că deteriorările de pe tricou, ridicat în rezultatul cercetării la fața locului de la cadavrul lui Mihail Radu, sunt formate în rezultatul producerii a unei împușcături cu proiectil, în componența căruia este cuprul, și sunt de intrare; deteriorările puteau fi create de un proiectil cu diametru cuprins între 7,62 mm. și 9 mm., de la o distanță aproximativ 3,0 m; împușcătura asupra victimei a fost efectuată din față spre spate, de la stânga la dreapta sub un unghi de 450, de sus în jos, formând cu axa verticală unghiul aproximativ de 10-150 între linia țevii și victimă (f.d.195-196, vol.I);

Conform raportului de expertiză complexă medico-legală, traseologică, balistică și chimică nr.2052-2053 din 06.12.2012, poziția reciprocă a victimei și agresorului putea fi diferită: față în față, aplicată ori orizontală pe spate. Pe suprafața hainelor victimei M. Radu urme ale împușcării din apropiere nu au fost depistate. Pe corpul victimei M. Radu în zona orificiului de intrare urme ale împușcării din apropiere nu au fost depistate; lipsa factorilor secundari ai împușcării în regiunea orificiilor de intrare pe haine și corpul victimei, indică faptul că împușcătura a avut loc la o distanță mai mare de 2 metri. Pe cadavrul lui M. Radu s-a depistat plagă prin împușcare din arma de foc cu încărcătura glonte cu străpungere a antebrațului stâng, oarbă penetrantă în cavitatea toracică cu lezarea inimii. Plaga cu localizarea în treimea medie antebrațului stâng pe fața internă laterală cu defect a țesuturilor moi pe centru este caracteristică plăgii de contact și intrare a glontelui prin împușcare de la distanță mică nu mai puțin de 0,5-1-2 m., care străpunge antebrațul stâng lezând țesuturile moi și oasele antebrațului. Plaga de ieșire a antebrațului se transferă pe torace de stânga penetrează cavitatea toracală prin intermediul mușchilor, sternului care în continuare străpung pereții pericardului, ventricolului drept, mușchiul intercostal unde se termină orb sub pielea spatelui din stânga, unde s-a depistat glonț din metal galben cu dimensiunile 1,5x0,9 cm. Direcția canalului plăgii de sus în jos, anterior-posterior, de la stânga spre dreapta. La momentul împușcării victima se afla cu fața anterioară a pieptului împotriva direcției împușcării cu antebrațul stâng fixat către piept /f.d.376-383 vol.II/.

Raportul de expertiză nr.2202, 2203 din 09.05.2014, atestă că împușcătura în victimă a fost efectuată din față spre spate de la o distanță cuprinsă între 0,2-2,5 metri de sus în jos sub unghi de aproximativ 100-150, și de la stânga spre dreapta sub unghi de 450. Împușcătura putea fi efectuată de către trăgătorul ce se afla în automobil, iar

victima se afla în apropiere de trăgător în picioare, cu corpul puțin înclinat în față și mâna stângă flexată în cot înaintea pieptului (f.d.139-141 vol.III).

În această ordine de idei, instanța de apel analizând rapoartele de expertiză a constatat că, împușcătura a fost efectuată de la o distanță aproximativ de la 0,2 m. până la 2,5m., din automobil, iar Mihail Radu se afla cu fața spre trăgător, în picioare, cu corpul înclinat în față și mâna stângă flexată în cot înaintea pieptului. Faptul că, împușcătura a fost efectuată de sus în jos, sub un unghi de 100-150, de la stânga la dreapta sub un unghi de 450, glonte a străpuns inițial antebrațul stâng, apoi s-a transferat pe torace, penetrând cavitatea toracală, indică că împușcătura inculpatului Ivan Sulac l-a surprins pe Mihail Radu exact în momentul atacului, fiind aplecat spre inculpat în poziție de luptă (*cu brațul sau brațele poziționate în față*).

De asemenea, instanța de apel a menționat că, Vasile Morăriță a fost condamnat prin sentința Judecătorei Cahul din 13 decembrie 2016, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen de 2 ani, cu suspendarea condiționat a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal.

Astfel, Vasile Morăriță a fost condamnat pentru acțiunile intenționate, săvârșite împreună cu Mihail Radu, însoțite de aplicarea violenței asupra lui Ivan Sulac, fiindu-i aplicate ultimului multiple lovituri cu mâinele și picioarele asupra diferitor părți ale corpului, cu cauzarea leziunilor corporale – acțiuni care au avut loc la 22.04.2012 lângă benzinăria „Tehcomplus”. Tot el, în continuarea acțiunilor criminale, intențional l-a oprit pe Ivan Sulac în zona autogării din or. Cahul, și împreună cu celelalte persoane necunoscute, au aplicat multiple lovituri față de Ivan Sulac, cauzându-i leziuni corporale. Apoi, continuând acțiunile criminale l-a urmărit cu automobilul „BMW-5” pe Ivan Sulac care conducea automobilul „Rover”, până la inspectoratul de poliție, deteriorând automobilul lui Ivan Sulac. Sentința menționată a fost menținută prin decizia Curții de Apel Comrat din 20.03.2018 (f.d.43-52 vol.V).

Subsecvent, instanța de apel a conchis că, condamnarea prin sentință definitivă a lui Vasile Morăriță pentru săvârșirea la 22.04.2012 a actului de huliganism agravat în coautorat cu Mihail Radu și alte persoane, cu aplicarea violenței fizice față de Ivan Sulac, demonstrează incontestabil că Ivan Sulac a fost atacat de agresori cu aplicarea multiplelor lovituri, inițial lângă benzinăria „Tehcomplus”, apoi în apropierea autogării, și această atentare criminală a generat o stare de pericol grav pentru viața și integritatea fizică a inculpatului Ivan Sulac, iar fapta inculpatului a fost săvârșită în stare de legitimă apărare, în scopul respingerii atacului direct, imediat, material și real îndreptat împotriva sa.

Nu în ultimul rând, instanța de apel a subliniat că, unii din agresorii care l-au atacat pe Ivan Sulac (sau chiar toți) împărtășesc principiile lumii interlope. Vasile

Morăriță a fost anterior tras la răspundere penală, inclusiv și pentru act de huliganism, la începutul anului 2012 s-a aflat în detenție în Elveția, iar în perioada examinării cauzei în instanța de apel s-a aflat în detenție în Norvegia (f.d.74 vol.V). Vitalie Radu a fost anterior judecat pentru acte de huliganism, furt, viol, cauzare de leziuni corporale grave (f.d.75 vol.V). Astfel se explică, că ei, presupunând că Ivan Sulac ar fi un polițist dotat cu armă, faptul dat nu i-a pus în gardă, ci dimpotrivă au organizat și realizat partea a doua a atacului din regiunea autogării.

Contrar personalității acestora, inculpatul Ivan Sulac se caracterizează pozitiv, atât la locul de trai de administrația publică locală, instituția de învățământ și poliție, cât și la instituția de învățământ și locul de muncă unde a și-a făcut studiile și a activat în Federația Rusă (f.d.218, 221, 223, 235-242 vol.I).

Cu referire la alegațiile apelanților precum că, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.72D din 09.06.2014 la Vasile Morăriță a fost constatată echimoză în regiunea cristei iliace pe dreapta, și nu se exclude posibilitatea producerii acestei leziuni la atingerea glontelui de corp, precum și circumstanțelor de împușcare în caroseria automobilului de model BMW. Instanța de apel a reținut că, evenimentele avute loc pe str. Prospectul Republicii, în apropierea benzinăriei „Tehcomplos”, atunci când inculpatul Ivan Sulac a respins atacul agresorilor Vasile Morăriță și Mihail Radu prin folosirea armei de foc, nu-i sunt imputate inculpatului Ivan Sulac în actul de învinuire și prin rechizitoriu. Într-adevăr nu este stabilit cu certitudine dacă Vasile Morăriță a fost atins de glonte în timp ce se afla în salonul automobilului, sau în contact de confruntare directă în procesul agresării inculpatului în apropierea benzinăriei. Or, însăși Vasile Morăriță a explicat expertului că glonte a ricoșat de el, iar inculpatul declară că ar fi posibil să fi deviat direcția tragerii în rezultatul acțiunilor de violență asupra sa. Evenimentele din apropierea benzinăriei sunt importante pentru constatarea comportamentului agresiv al lui Vasile Morăriță și victimei Mihail Radu, faptului că inculpatul Ivan Sulac i-a informat mai mult decât pe aceștia, că este înarmat și potențial va aplica arma în caz de continuare a agresiunii, precum și faptului că atât la evenimentele din apropierea benzinăriei, cât și la evenimentele din apropierea autogării agresori au fost aceleași persoane, inclusiv victima Mihail Radu și Vasile Morăriță, prin urmare avertismentul despre aplicarea armei de către inculpatul Ivan Sulac a fost realizat deja la confruntarea din apropierea benzinăriei, care a precedat cu circa 5-10 minute aplicarea mortală a armei de foc în apropiere de autogară.

De asemenea, instanța de apel a respins ca fiind nefondat argumentul apelanților, precum că victima Mihail Radu nu a avut asupra sa obiecte sau arme, și că Ivan Sulac a aplicat intenționat arma de foc, fără a întreprinde alte măsuri ce nu ar prejudicia fatal viața, or, constatând că pericolul emanat de la agresorii a fost unul grav, aceștia deja au blocat căile de acces pentru automobilul condus de Ivan Sulac, întreprindeau măsuri

pentru a deschide cu forța automobilul, care este considerat a fi domiciliu, pentru a-l captura pe inculpatul Ivan Sulac și l-au atacat fizic pe acesta care se afla în interiorul automobilului, cu luarea în considerație a circumstanțelor care au precedat și a personalităților agresorilor, astfel în asemenea circumstanțe inculpatul Ivan Sulac era justificat să aplice arma de foc chiar și fără avertizare, deoarece la art. 36 alin. (3) din Legea cu privire la arme nr.110-XIII din 18.05.94 este expres prevăzut, că aplicarea armei de foc trebuie să fie precedată de un avertisment *...„cu excepția cazurilor în care tergiversarea aplicării armei generează un pericol direct pentru viața și sănătatea proprietarilor, posesorilor și beneficiarilor de arme sau altor cetățeni”*. În situația în care anterior inculpatul Ivan Sulac l-a avertizat pe Mihail Radu despre aplicarea armei de foc, a efectuat mai multe împușcături de avertizare în apropierea acestuia, și asupra agresorului Mihail Radu nu au avut efect aceste măsuri, partea acuzării nu are nicio justificare să afirme că inculpatul nu a întreprins măsuri pentru a preîntâmpina consecințele aplicării armei de foc.

5. Decizia este atacată cu recurs ordinar de către procuror, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

În susținerea celor solicitate, procurorul menționează că, instanțele de fond eronat au concluzionat lipsa în acțiunile inculpatului a intenției de a-l lipsi de viață pe Mihail Radu, or, instanțele urmau să ia în calcul faptul că inculpatul a folosit arma în lipsa unui pericol real și iminent pentru viața și sănătatea acestuia sau a altor persoane.

De asemenea, procurorul susține că instanțele au dat o apreciere eronată probelor administrate în respectiva cauză penală, fără a le cerceta conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel nu a luat în calcul proba acuzării, precum că inculpatul anterior a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal, ceia ce denotă caracterul agresiv al inculpatului.

Mai mult, procurorul indică că, acțiunile inculpatului după aplicarea armei de foc denotă faptul că ultimul a avut intenția de a comite infracțiunea de omor, or, acesta nu a mers la poliție pentru a declara cele întâmplate.

Subsecvent, recurentul menționează că, inculpatul este un luptător de arte marțiale, astfel ultimul fără mare efort putea să oprească atacul asupra sa.

5.1. Nefiind de acord cu decizia, succesorul părții vătămate Vitalie Radu, declară recurs ordinar prin care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

În motivarea solicitărilor, recurentul susține că, instanțele de fond eronat au calificat acțiunile inculpatului drept legitima apărarea indicând că, ultimul nu a avut o altă posibilitate de a evita consecințele, dat fiind faptul că inculpatul a epuizat toate remediile de negociere cu agresori și nici nu a avut posibilitatea de a se refugia, or, din probele administrate în respectiva cauză penală contrar susținerilor instanțelor inculpatul nu a efectuat împușcături de avertizare.

De asemenea, recurentul menționează că contrară soluției pronunțate de către instanțe vine și raportul de expertiză medico-legală nr. 294 din 25.04.2012, care a constatat o vătămare corporală neînsemnată a inculpatului, or, poziția instanței precum că, 4 persoane care acționau intenționat cu scopul de a deschide ușile automobilului, aplicând lovituri inculpatului este una eronată.

În concluzie, recurentul susține că instanța de apel a dat o apreciere unilaterală probelor administrate în respectiva cauză, bazându-se doar pe declarațiile inculpatului și a martorilor apărării.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, ținând cont de opiniile expuse în referințe, Colegiul penal lărgit constată că, acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, într-un alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată că și-a găsit confirmarea temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, indicat de către părți și anume: cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Recurenții susțin unanim că, motivarea hotărârii instanței de apel este una formală în care doar descrie circumstanțele de fapt, probele administrate în respectiva cauză penală fără a face o analiză și a da un răspuns la toate argumentele invocate în apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel contrar prevederilor legale și-a întemeiat soluția pe aprecieri contradictorii, or, Curtea de la Strasbourg statuează că, dreptul la un proces echitabil include obligația tribunalelor de a-și motiva deciziile lor, deoarece absența motivării unei decizii judiciare poate impieta asupra acestui drept (*Suominen v. Finlandei* § 37(2003), *Kuznetsov și alții v. Rusiei* § 85. (2007)).

De asemenea, Curtea Europeană menționează că, judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională.

Instanța europeană a subliniat că *„motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pază împotriva arbitrarului”*.

Astfel, Colegiul penal lărgit susține că instanța de apel în motivarea deciziei nu se expune asupra tuturor argumentelor invocate de către apelanți și anume asupra acțiunilor inculpatului după aplicarea armei de foc, care nu a telefonat la poliție pentru a declara cele întâmplate, dar a părăsit locul comiterii acțiunilor ilegale.

De asemenea, Colegiul penal lărgit remarcă că, instanța de fond fără a da un răspuns clar alegației succesului părții vătămate cu referire la faptul că probele administrate în respectiva cauză sunt contradictorii, și anume raportul de expertiză medico-legală nr. 294 din 25.04.2012, prin care s-a constatat o vătămare corporală neînsemnată a inculpatului, contravine motivării deciziei instanței, care a susținut că 4 persoane acționau intenționat cu scopul de a deschide ușile automobilului, aplicând lovituri inculpatului.

În acest sens, Colegiul penal lărgit subliniază că, instanța de apel în motivarea deciziei pronunțate urma să indice probele apreciate conform art. 101 Cod de procedură penală, sub aspectul atacului direct, imediat și real, îndreptat împotriva inculpatului, să specifice cerințele obligatorii impuse de dispozițiile art. 36 Cod penal, și să indice dacă partea vătămată avea sau nu, asupra sa careva obiecte sau arme pentru a crea un risc real asupra vieții sau sănătății inculpatului și martorilor care se aflau cu acesta în mașină.

Totodată, Colegiul penal lărgit susține că instanța de apel urma să se pronunțe asupra intenției lui Ivan Sulac, și anume perioada apariției acesteia, or, acțiunea de legitimă apărare în toate cazurile ar trebui echivalată cu apariția intenției subite.

Mai mult, Colegiul penal lărgit subliniază că, instanțele de fond examinând circumstanțele de fapt și de drept a prejudiciat aprecierea acestora, bazându-se pe presupuneri a constatat că *„din materialele dosarului se atestă că Ivan Sulac a frecventat cursuri de instruire profesională pentru a activa în structurile private de pază și serviciul de securitate, astfel are cunoștințe speciale în aplicarea armei”*, or, acest aspect poate fi

interpretat diferit, și anume inculpatul avea o pregătire fizică suficientă pentru a se apăra și a folosi arma doar în ultima instanță.

Astfel, Colegiul penal lărgit susține că, instanțele de fond nu pot să-și bazeze soluțiile doar în baza propriilor convingeri, dar trebuie să ajungă la concluzia că aprecierea probelor este un procedeu complex, bazat pe toate circumstanțele cauzei atât de drept cât și de fapt, să ia în calcul personalitatea celui învinuit, comportamentul de după și până la comiterea infracțiunii, și doar după această să pronunțe o soluție clară și echitabilă.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs ordinar atrage atenția asupra faptului că, inculpatul după comiterea infracțiunii imputate, nu a solicitat intervenirea poliției sau al serviciului urgență, dar a părăsit locul infracțiunii, or, instanța de apel nu a dat un răspuns clar în acest sens.

În consecință, în urma celor menționate mai sus, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.” (cauza Fomin v. Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

De asemenea, Colegiul penal lărgit în respectarea Convenției Europene a drepturilor omului, sub aspectul art. 6, impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit constatând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, or, erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere

al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul Vitali Cebotari și succesorul părții vătămate Vitali Radu, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2018, în cauza penală în privința inculpatului *Sulac Ivan XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, publicată integral la *09 iulie 2019*.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

OPINIE SEPARATĂ

a judecătorilor Ion Guzun și Dumitru Mardari

(Conform art. 340 alin. (3) Cod de procedură penală, pe cauza penală în privința inculpatului Ivan Sulac)

11 iunie 2019

mun. Chișinău

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 18 noiembrie 2016, s-a dispus achitarea lui Ivan Sulac, acuzat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta a fost săvârșită în stare de legitimă apărare.

2. Sentința a fost atacată cu cereri apel de către procuror și avocatul Nicolae Bojenco în numele succesorului părții vătămate Vitalie Radu, prin care au solicitat casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Totodată, apărătorul a solicitat admiterea acțiunii civile și încasarea în beneficiul succesorului părții vătămate a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în sumă de 500 000 lei.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2019, au fost respinse ca fiind nefondate apelurile declarate de către procuror și avocatul Nicolae Bojenco în numele succesorului părții vătămate Vitalie Radu, cu menținerea sentinței fără modificări.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către procuror și succesorul părții vătămate Vitalie Radu, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 iunie 2019, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procuror și succesorul părții vătămate Vitalie Radu, cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

Am semnat cu respect hotărârea menționată, dar nu suntem de acord cu soluția adoptată, astfel, având o altă opinie asupra soluționării recursurilor ordinare declarate de către procuror și succesorul părții vătămate Vitalie Radu.

Susținând opinia separată, ne vom expune detaliat asupra tuturor motivelor invocate cât și circumstanțelor de drept.

Astfel, atragem atenția că, recurenții în textul recursurilor declarate își exprimă în mare parte dezacordul cu aprecierea probelor de către instanțele de fond, astfel

menționăm că, la această etapă instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, or, aceasta fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond.

De asemenea, subliniem că verificând circumstanțele de drept, constatăm că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le just prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și, întemeiat a dispus achitarea lui Ivan Sulac de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta a fost săvârșită în stare de legitimă apărare.

Mai mult, instanța de apel just a stabilit că, învinuirea nu a prezentat probe pertinente și concludente, care în coroborare cu circumstanțele cauzei ar dovedi vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate. Potrivit prevederilor art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a făcut o analiză amplă probelor, argumentând detaliat respingerea probelor aduse în sprijinul acușării lui Ivan Sulac. Astfel, toate probele prezentate au primit o apreciere corectă, concluziile făcute de instanța de apel rezultă din materialul factologic acumulat la prezenta cauză.

Cu referire la soluția pronunțată de prima instanță și menținută de instanța de apel pe care o considerăm corectă, reamintim că, legislatorul în art. 36 Cod penal, prevede starea de legitima apărare, care este o acțiune ilicită pe care o realizează persoana săvârșind o faptă prevăzută de legea penală în scopul de a înlătura efectele unui atac *direct, imediat, material și real*, îndreptat împotriva sa, a altei persoane sau împotriva unui interes public și care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public, drept o cauză care înlătură caracterul penal al faptei.

Astfel, nu constituie infracțiune atacul îndreptat spre agresatori în scopul de autoapărare sau apărarea altei persoane ori împotriva unui interes public și care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat sau interesul public.

Problema cu care ne confruntăm în respectiva speță, este proporționalitatea între atac și apărare, astfel este evident că, pentru a respinge un atac este nevoie ca apărarea să fie mai intensă decât acesta, dat fiind faptul că o altfel de apărare nu ar fi eficientă.

De asemenea, menționăm că, raportul de proporționalitate se stabilește de la caz la caz, în funcție de situația de fapt, în fiecare caz aparte există necesitatea de a fi luate în considerare atât obiectul atacat de agresor și obiectul vătămat de cel aflat

în legitimă apărare, cât și mijloacele folosite de agresor pentru realizarea atacului și cele folosite de către cel atacat pentru înlăturarea atacului.

Raportând cele menționate la speța respectivă, vedem că, existau mai mulți atacatori și pericolul real ca aceștia să aducă prejudicii vieții și sănătății lui Ivan Sulac cât și persoanelor aflate cu acesta în mijlocul de transport, astfel utilizarea pistolului de către acesta este considerată proporțională atacului parvenit.

Totodată, subliniem că acțiunile inculpatului au avut un caracter legitim, deoarece apărare a fost realizată în timpul desfășurării unui atac direct, imediat, material și real îndreptat împotriva sa. Scopul urmărit de către Ivan Sulac a fost orientat spre încetarea atacului agresorilor asupra sa.

Mai mult decât atât, menționăm că atacul pe lângă faptul că a fost unul direct, imediat, material și real, a fost și de durată, or, faptul că agresorii l-au urmărit pe Ivan Sulac, încercând să-i limiteze accesul la libera circulație, și cunoscând cu certitudine că acesta are armă asupra sa (percepându-l ca polițist), au continuat atacul.

De asemenea, potrivit raportului de expertiză complexă medico-legală, traseologică, balistică și chimică nr.2052-2053 din 06.12.2012, se indică faptul că împușcătura a avut loc la o distanță mai mare de 2 metri, iar împușcătura a fost efectuată de sus în jos, sub un unghi de 100-150, de la stânga la dreapta sub un unghi de 450, glonte a străpuns inițial antebrațul stâng, apoi toracele, penetrând cavitatea toracală, demonstrează că inculpatului a tras din armă exact în momentul atacului.

La fel, susținem poziția instanței de apel care a conchis că *„Faptul că un glonte a nimerit în automobilul „BMW”, iar alt glonte l-a atins pe Vasile Morăriță, ar putea fi explicat prin aceea, că în momentul încăierării inculpatul Ivan Sulac opunea rezistență, și direcția de împușcare putea devia ca urmare a confruntărilor violente cu agresorii Mihail Radu și Vasile Morăriță. Cert este că, Mihail Radu și Vasile Morăriță nu s-au ales cu traume în urma folosirii armei de foc nu din imposibilitatea și incapacitatea lui Ivan Sulac de a atinge ținta, or, ținta era nemijlocit în fața sa și nu era nevoie de timp și efort pentru a da traiectoria dorită împușcăturilor, ci se datorează tendinței inculpatului de a se reține în cauzarea urmărilor grave care ar putea fi provocate prin aplicarea armei”*.

Concluzionând, susținem că atât sentința de achitare, cât și decizia prin care a fost menținută sentința, sunt motivate suficient, în conformitate cu prevederile art. 6 al Convenției Europene, dar și jurisprudența Curții de la Strasbourg.

Astfel, ținem să remarcăm că, Înalta Curte a menționat că efectul art. 6 § 1 CEDO este, inter alia, de a plasa „tribunalul” sub o obligație de a proceda la o examinare corespunzătoare a pledoariilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia propria apreciere a acestora sau constatarea, sunt oare ele relevante

pentru hotărârea sa, având în vedere că Curtea Europeană nu este în poziția să examineze dacă acele argumente au fost într-un mod adecvat luate în considerație (*a se vedea Perez v. France [GC], no. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I, și Buzescu v. Romania, no. 61302/00, § 63, 24 Mai 2005*).

Totuși, deși art. 6 § 1 al Convenției obligă instanțele de a prezenta motive în susținerea hotărârilor sale, norma nu poate fi înțeleasă întru a obliga să fie adus un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*a se vedea Van de Hurk v. the Netherlands, 19 April 1994, §§ 59 și 61, Series A no. 288, și Burg and Others v. France (dec.), no. 34763/02, ECHR 2003-II*).

Extinderea obligației de a motiva poate depinde în special de natura deciziei și urmează a fi apreciată în lumina circumstanțelor speței (*a se vedea Ruiz Torija v. Spain and Hiro Balani v. Spain, hotărâri din 9 decembrie 1994, § 29 și § 27, respectiv, Series A nos. 303-A și 303-B, respectiv, și Helle v. Finland, 19 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, § 55*).

Reiterând cele expuse, ajungem la concluzia că, recursurile ordinare înaintate de către procuror și succesorul părții vătămate Vitalie Radu urmau să fie respinse ca fiind inadmisibile, cu menținerea hotărârii atacate, or, fapta ilegală comisă de către inculpat și care este prevăzută de art. 145 alin. (1) Cod penal, a fost săvârșită în stare de legitimă apărare, cauză care înlătură caracterul penal al faptei.

Pronunțată integral la **09 iulie 2019**.

Judecătorii

Curții Supreme de Justiție

Ion Guzun

Dumitru Mardari